

2018-08-23
N2018/04484/TS

Näringsdepartementet

Trafikverket

781 70 Borlänge

Uppdrag att utarbeta förslag om horisontella samarbeten och öppna data för ökad fyllnadsgrad

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att i dialog med berörda aktörer, som transportföretag, fordonstillverkare och transportköpare, utarbeta förslag på system för informationsutbyte och öppna data för horisontell samordning och ökad transporteffektivitet och minskad klimatpåverkan, till exempel genom minskade tomtransporter och ökad fyllnadsgrad. I uppdraget ingår att föreslå hur ett sådant system bör organiseras och förvaltas.

Inom ramen för uppdraget ska Trafikverket även initiera och främja samverkan och samarbete i syfte att åstadkomma ett fungerande system för horisontell samordning. I uppdraget ingår dessutom att verka för att näringslivet och andra berörda aktörer bidrar i arbetet, liksom till att resultatet blir långsiktigt hållbart och kan utvecklas successivt. Trafikverket ska under 2019–2029 bidra till att arbetet kan bedrivas långsiktigt i samarbete med näringslivet och andra berörda aktörer.

Systemet ska omfatta samtliga trafikslag, möjliggöra sammanställning och delning av information i syfte att öka transporteffektiviteten, samtidigt som kraven på informationssäkerhet beaktas. Systemet ska vidare omfatta såväl godstransporter i städer som långväga godstransporter.

Trafikverket ska utgå från egna och andra relevanta aktörers erfarenheter från arbete med horisontell samordning och åtgärder för ökad samlastning, ruttoptimering och ökad fyllnadsgrad. Trafikverket ska inom ramen för uppdraget dra nytta av erfarenheter av arbete med öppna data och digitalisering.

Arbetet ska bedrivas trafikslagsövergripande och kan inkludera konsolidering av gods inom alla trafikslag eller överflyttning från väg till järnväg eller sjöfart. Arbetet kan inkludera såväl längre som kortare sträckor.

Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikverket inhämta synpunkter från Statens energimyndighet, Transportstyrelsen, Verket för innovationssystem (Vinnova), Statens vägtransportforskningsinstitut (VTI) och andra relevanta myndigheter. Trafikverket ska även föra en dialog med relevanta branschaktörer, fordonstillverkare och transportköpare.

Trafikverket ska vid de tidpunkter och i den form som bestäms i dialog med Nationella godstransportrådet informera rådet om arbetet.

För genomförandet av uppdraget får Trafikverket använda 1 miljon kronor under 2018, 2 miljoner kronor under 2019 och 1 miljon kronor per år under 2020–2029. Sammantaget får 13 miljoner kronor användas för uppdraget. Utgifterna ska belasta det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur*, anslagsposten 12.1 *Planering, stöd och myndighetsutövning*.

Trafikverket ska redovisa ett förslag på hur ett system för informationsutbyte för horisontell samordning och ökad transporteffektivitet bör utformas och förvaltas senast den 31 maj 2019. Därefter ska Trafikverket årligen, senast vid utgången av mars månad, redovisa hur arbetet med uppdraget fortskrider till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Trafikverket ska slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 december 2029.

Skälen för regeringens beslut

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhälls-ekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Därutöver har riksdagen beslutat om ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa. Riksdagen har härutöver beslutat om ett klimatmål för transportsektorn. Målet innebär att växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom inrikes luftfart, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

För att öka transporteffektiviteten krävs att information som kan användas för att öka godstransporternas horisontella samordning, samlastning och fyllnadsgrad inom alla trafikslag kan sammanställas och delas på ett smart och lättillgängligt sätt, samtidigt som kraven på informationssäkerhet beaktas.

Horisontella samarbeten och samlastning kan ge stora företagsekonomiska, samhällsekonomiska och miljörelaterade vinster. Det kan vara en kostnadseffektiv möjlighet till bättre nyttjande av tillgängliga resurser i transportsystemet. Det är dock komplext att hitta och genomföra horisontella samarbeten. Godstransportköpare och transportörer kan behöva stöd av utomstående part i att kartlägga, gradera och sammanföra aktörer för möjliga horisontella samarbeten.

För att skapa förutsättningar för ökad samordning av godstransporter har regeringen uppdragit åt Statens energimyndighet att, under 2018–2021, i dialog med Boverket, Trafikverket, länsstyrelserna och aktörer med regionalt utvecklingsansvar planera och genomföra insatser i form av bland annat metoder för att genom den fysiska planeringen nå transporteffektivitet.

Regeringen har beslutat om en nationell godstransportstrategi benämnd *Effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter – en nationell godstransportstrategi* (dnr N2018/03939/TS). I strategin framgår att regeringen kommer att uppdra åt Trafikverket att utarbeta ett förslag på hur ett system för att genom informationsdelning öka transporteffektiviteten bör utformas och förvaltas.

Regeringen har i fastställelsen av den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029 (dnr N2018/03462/TIF) beslutat att Trafikverket ska genomföra informations- och kunskaphöjande insatser om samordning av godstransporter, i enlighet med beskrivning i regeringens godstransportstrategi. Regeringen har beslutat att fördela 33 miljoner kronor till dessa insatser under planperioden. Denna satsning utgör en av dessa insatser.

Regeringen har även beslutat att inrätta ett nationellt godstransportråd och att rådet ska ha som uppgift att bidra till arbetet för effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter och till genomförandet av godstransportstrategin.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Anna Ullström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Näringsdepartementet/SUBT, MRT, TIF och IFK

Miljö- och energidepartementet/EE, KL och Me

Statens energimyndighet

Statens vägtransportforskningsinstitut

Transportstyrelsen

Trafikanalys

Verket för innovationssystem